

Schweizerischen Sozialarchiv to najważniejsze w Szwajcarii archiwum społeczne. Istnieje ono już ponad 100 lat. Zostało założone w 1906 roku jako stowarzyszenie "Zentralstelle für sozial Literatur der Schweiz". Jego celem było gromadzenie wszelkiego rodzaju dokumentacji związanej z szeroko rozumianymi kwestiami życia społecznego i udostępnianie tego zbioru wszystkim zainteresowanym stronom bezpłatnie. Inicjatorem był Paul Pflüger, reformator społeczny i pastor, którego zainspirowała wizyta w Musée Social w Paryżu z okazji Światowych Targów w 1900 r. Paul Pflüger rozwinął szeroką działalność kolekcjonerską, co roku powiększając zasoby archiwalne i biblioteczne obrazujące wszystkie ważne tendencje polityczne, kulturalne i wyznaniowe. Chciał również zapewnić naukowo obiektywną pracę nowo utworzonej instytucji. Przez ponad 100 lat swojej działalności zgromadzono różnorodne źródła od końca XVIII do początku XXI wieku. Szwajcarskie Archiwum Społeczne to biblioteka naukowa, archiwum historyczne i aktualna dokumentacja w jednym.

Dział archiwalny gromadzi dokumentację organizacji tradycyjnych oraz współczesnych ruchów społecznych, ale także prywatne dokumenty działaczy takich ruchów. W tradycyjnych ruchach społecznych uwaga skupia się na ruchu robotniczym, w szczególności na partiach politycznych i ich organizacjach kobiecych i młodzieżowych, związkach zawodowych i robotniczych organizacjach sportowych i kulturalnych. Współczesne ruchy społeczne obejmują zagadnienia takie jak ekologia, solidarność społeczna, ruch pokojowy oraz ruch homoseksualny i lesbijski. Ponadto istnieje wiele zbiorów, które często mają charakter krótkotrwały, inicjatywy obywatelskie i komitety. Archiwum posiada również zbiory korespondencji wybitnych osobistości z dziedziny polityki, nauki i kultury.

Obecnie w dziale archiwum mieści się około 600 zespołów różnych instytucji oraz 144 spuścizn. Wielkość zasobu archiwalnego wynosi około 2,8 km co stanowi 40 000 jednostek (pudeł, woluminów, folderów). Najstarsze dokumenty w archiwum dotyczą działalności Szwajcarskiego Związku Głuchoniemych i Szwajcarskiego Towarzystwa Użyteczności Publicznej i sięgają końca XVIII wieku. Dokumentacja organizacji i spuścizny dokumentują zmiany społeczne w Szwajcarii od początku industrializacji do dnia dzisiejszego.

W uzupełnieniu do źródeł pisanych partii, związków, stowarzyszeń, federacji i osób prywatnych, szwajcarskie archiwum zgromadziło setki tysięcy zdjęć, grafik i obiektów, około tysiąca filmów i plików audio. Dokumentację aktową można badać i zamawiać za pośrednictwem strony internetowej [www.findmittel.ch](http://www.findmittel.ch). Źródła audiowizualne są dostępne w bazie danych Datenbank Bild + Ton. Dział Dokumentacji gromadzi głównie materiały ulotne, wycinki z gazet i dokumenty online skatalogowane w około 1200 tematach (w tym specjalne dossier dotyczące referendów federalnych). Ich zasoby można badać, zamawiać i przeglądać w Internecie za pośrednictwem katalogu [www.sachdokumentation.ch](http://www.sachdokumentation.ch).

Dział biblioteczny obejmuje źródła edytowane, czasopisma historyczne i magazyny oraz roczne sprawozdania od wielu instytucji i stowarzyszeń. Wszystkie zasoby biblioteczne są wymienione w katalogu NEBIS. Różne historyczne zbiory gazet i czasopism w Archiwum Społecznym zostały zdigitalizowane i można je przeglądać w Internecie na stronie <https://www.e-newspaperarchives.ch> / lub h <https://>

Wpisany przez Jolanta Leśniewska

poniedziałek, 11 marca 2019 21:46 - Poprawiony poniedziałek, 11 marca 2019 21:51

---

[www.e-periodica.ch/](http://www.e-periodica.ch/)

Archiwum regularnie publikuje dwumiesięcznik "Sozialarchivinfo" i roczny raport. Ponadto stymuluje publikacje książek dotyczących szwajcarskiej historii społecznej, prac bibliograficznych lub publikacji poświęconych kolekcjom specjalnym. Projekty wydawnicze finansowane są przez fundusz badawczy Ellen Rifkin Hill.

I na koniec niespodzianka – otóż to zurychskie archiwum posiada również interesujące z punktu widzenia polskich badaczy dokumenty i wydawnictwa od XIX wieku aż do czasów współczesnych, w szczególności dotyczące polskiej emigracji ruchu społecznego Solidarności.

Jolanta Leśniewska

AP Płock O/Kutno

Źródło: <https://www.sozialarchiv.ch/>